

**nederlandse
brandwonden
stichting**

Rapportage Rookmelderbezit

Analyses door Eva van Zoonen, Onderzoeker Preventie
Rapportage door Kees Hoogewerf, Hoofd Preventie, Zorg en Kwaliteit van Leven

Nederlandse Brandwonden Stichting
Zeestraat 29, 1941 AJ Beverwijk.
E-mail: khoogewerf@brandwondenstichting.nl
Tel: 0251-275537

Inleiding

Sinds 1 juli 2022 is het verplicht om in iedere woning in Nederland rookmelders te hebben. Deze verplichting bestond al langer voor nieuwbouwwoningen, maar geldt nu ook voor bestaande bouw. Alle bouwlagen van een zelfstandige woning dienen te zijn voorzien van een rookmelder. Deze wetgeving is een belangrijke stap in het voorkomen van slachtoffers bij brand. Immers, de meeste slachtoffers bij brand ontstaan door het inademen van rook. Daarbij wordt rook niet altijd tijdig opgemerkt, bijvoorbeeld wanneer bewoners slapen. Rookmelders alarmeren bewoners, zodat zij tijdig kunnen vluchten. Daarmee worden mensenlevens gered. Om het publiek op de hoogte te stellen van deze verplichtstelling en woningeigenaren aan te zetten tot het op de juiste plaats installeren van rookmelders, is een landelijk campagne met de slogan 'Check-Koop-Plak' gevoerd.

Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft de Nederlandse Brandwonden Stichting verzocht om een nameting te verrichten om de rookmelderdichtheid ná 1 juli 2022 in kaart te brengen en te vergelijken met de rookmelderdichtheid vóór 1 juli 2022.

Werkwijze

Met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is afgesproken om de gegevens over het rookmelderbezit uit het WoonOnderzoek 2021 te gebruiken als meting voor de rookmelderdichtheid van vóór 1 juli 2022. Idealiter worden die cijfers vergeleken met de cijfers uit het WoonOnderzoek die ná de invoeringsdatum van 1 juli 2022 worden verkregen. De resultaten uit het volgende WoonOnderzoek worden echter pas in 2025 verwacht. Om toch voor die tijd al een goede indicatie te kunnen geven van het effect van de wetgeving over rookmelderplicht op het rookmelderbezit worden de gegevens uit de Preventiemonitor van de Nederlandse Brandwonden Stichting gebruikt.

WoonOnderzoek 2021

Het WoonOnderzoek is een 3 jaarlijks onderzoek van de Rijksoverheid over hoe mensen wonen en willen wonen. Ze kijkt daarbij onder meer naar de samenstelling van huishoudens, de woning, de woonlasten, woonwensen en woonomgeving. Voor het WoonOnderzoek Nederland 2021 zijn 46.658 personen geïnterviewd. Het veldwerk is uitgevoerd tussen augustus 2020 en september 2021. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) voerden het onderzoek uit. In het WoON2021 wordt ook gevraagd naar rookmelderbezit en het aantal verdiepingen met een rookmelder. Door betreffende variabelen te kruisen met sociaaleconomische variabelen zijn onderstaande analyses tot stand gekomen. Daarbij is met behulp van een weegfactor geëxtrapoleerd naar het aantal huishoudens of personen in Nederland.

Preventiemonitor 2023

De Preventiemonitor is een terugkerende meting van de Nederlandse Brandwonden Stichting waarin een representatieve steekproef (1030 personen) middels een online enquête gevraagd wordt naar brandveiligheidsaspecten. In eerdere metingen van de Preventiemonitor werd ook gevraagd naar rookmelderbezit, maar waren de vraagstelling en antwoord opties anders dan in het WoonOnderzoek 2021. Hierdoor zijn de gegevens niet goed met elkaar te vergelijken. In deze eerdere metingen zagen we ongeveer een 10% hoger percentage rookmelders dan in het WoonOnderzoek. In de Preventiemonitor 2023 (februari 2023) zijn extra vragen opgenomen over rookmelderdichtheid en rookmelders op elke bewoonbare verdieping. Deze vragen zijn hetzelfde gesteld als in het WoonOnderzoek 2021, waardoor de uitkomsten van beide metingen (WoonOnderzoek 2021 en Preventiemonitor 2023) vergeleken konden worden.

Resultaten

Onderstaande resultaten zijn verkregen uit data van het WoonOnderzoek2021 Nederland (WoON2021) en de Preventiemonitor. De resultaten zijn uitgesplitst naar rookmelderbezit, rookmelder op elke bewoonbare etage en bekendheid met de wetgeving rookmelderplicht.

Rookmelderbezit

Antwoord op de vraag 'Is er in uw woning een rookmelder en/of een koolmonoxidemelder?' uit het WoonOnderzoek 2015, 2018 en 2021.

Rook- of koolmonoxidemelder aanwezig	2015	2018	2021
	% huishoudens	% huishoudens	% huishoudens
Ja, een rookmelder	54,2	49,3	45,2
Ja, een koolmonoxidemelder	1,6	2,2	2,7
Ja, beide	16,1	23,1	32,4
Nee, geen van deze	26,8	24,3	18,3
Weet niet	1,2	1,2	1,4

Antwoord op de vraag 'Zijn er in uw woning rookmelder(s) en/of koolmonoxidemelder(s)?' uit de Preventiemonitor 2023.

Rook- of koolmonoxidemelder aanwezig	Aantal	%
Ja, rookmelder(s)	491	47,7
Ja, een koolmonoxidemelder(s)	32	3,1
Ja, beide	466	45,2
Nee, geen van deze	39	3,8
Dat weet ik niet	2	0,2

Totaaloverzicht percentage rookmelderbezit van WoonOnderzoek en Preventiemonitor.

	WoOn 2015	WoON 2018	WoOn 2021	Preventiemonitor 2023
	% huishoudens	% huishoudens	% huishoudens	%
Rookmelder totaal	70,4	72,3	77,6	93,0
Koolmonoxidemelder totaal	17,7	25,2	35,1	48,3

Rookmelder op elke bewoonbare etage

Antwoord op de vraag 'Hangt op elke woonlaag een rookmelder?' voor de mensen die hebben aangegeven een rookmelder te hebben in het WoonOnderzoek 2021.

	Aantal huishoudens	%
Rookmelder(s) aanwezig op alle woonlagen	4.479.850	72,2
Rookmelder(s) aanwezig, maar niet op alle woonlagen	1.725.225	27,8
Totaal huishoudens met rookmelder(s)	6.205.075	100

Antwoord op de vraag 'Heeft u op elke etage een rookmelder hangen?' voor de mensen die hebben aangegeven een rookmelder te hebben in de Preventiemonitor 2023.

	Aantal	%
Ja, op elke bewoonbare etage van de woning	855	89,3
Nee, niet op alle bewoonbare etages van de woning	83	8,7
Dat weet ik niet	19	2,0
Totaal huishoudens met rookmelder(s)	957	100

Bekendheid met de wetgeving rookmelderplicht

In de Preventiemonitor is ook specifiek naar de wetgeving gevraagd met de vraag 'Vanaf 1 juli 2022 geldt er een wettelijke rookmelderverplichting. Dit betekent dat er in alle woningen op elke woonetage een rookmelder moet hangen. Bent u bekend met deze verplichting?'

	Aantal	%
Ja, daarom heb ik rookmelder(s) opgehangen	407	39,5
Ja, maar er hingen al voldoende rookmelder(s)	476	46,2
Ja, daarom ga ik nog (extra) rookmelder(s) ophangen	57	5,5
Ja, maar ik ga niet aan deze verplichting voldoen	21	2,1
Nee, dat wist ik niet	69	6,7
Totaal	1030	100

Conclusie

Rookmelderbezit

De trend in het WoonOnderzoek laat een stijging zien in het percentage rookmelder- en koolmonoxidemelderbezit onder Nederlandse huishoudens. In 2015 had nog 70,4% van de huishoudens een rookmelder, in 2021 was dit gestegen tot 77,6%. Ook het percentage koolmonoxidemelders is gestegen van 17,7% in 2015 tot 35,1% in 2021. De Preventiemonitor van 2023 laat voor rookmelders een verdere stijging tot 93% en voor koolmonoxidemelders een stijging tot 48,3% zien.

Rookmelder op elke bewoonbare etage

Van alle huishoudens met een rookmelder had in 2021 72,2% een rookmelder op alle woonlagen (WoonOnderzoek 2021). Dit is na de wettelijke verplichting (1 juli 2022) om op alle woonlagen een rookmelder te installeren gestegen tot 89,3% (Preventiemonitor 2023).

Bekendheid met de wetgeving rookmelderplicht

Van de ondervraagden in de Preventiemonitor 2023 was 93,3% op de hoogte van de wettelijke verplichting om op alle woonlagen een rookmelder te installeren. Hieruit blijkt dat de wetgeving een grote bekendheid geniet bij het Nederlandse publiek.

Betrouwbaarheid cijfers

Het WoonOnderzoek en de Preventiemonitor zijn niet 1 op 1 te vergelijken. Het WoonOnderzoek is een veel grootschaliger opgezette meting. Pas wanneer de resultaten van het WoonOnderzoek 2024 bekend zijn, is het mogelijk om inzichtelijk te maken of de trend in rookmelderdichtheid zich inderdaad versneld heeft voortgezet. De representatieve meting uit de Preventiemonitor geeft echter wel een indicatie van de versnelde toename in rookmelderdichtheid door de wettelijke rookmelderverplichting per 1 juli 2022.